

Rusija daje Turčiji baje proste roke

Grške čete pripravljene na boj proti Nemcem. — Nemci montirajo v Varni težke topove. — Srditi napadi Grkov v Albaniji. — Potop italijanske transportne ladje po angleški podmornici.

ANKARA, Turčija, 11. marca. — Iz kompetentnih virov se poroča, da je ruski premier Molotov zagotovil turškemu poslancu v Moskvi, da se Turčiji ni treba bati napada od strani Sovjetske Rusije, ako se Turčija zaleti v sedanjo vojno.

Iz istega vira se poroča, da postavljajo Nemci v bolgarskem pristanišču Varni ob Črnem morju daljnose topove, s katerimi hočejo po vsej priliki kontrolirati paroplovbo na Črnem morju.

Povelje grške vlade
ATENE, 12. marca. — Grška vlada je danes naročila grškim letalnim, ki stoji nasproti nemški armadi v Bolgariji, naj se borijo na življenje in smrt za obrambo Grčije, ter istočasno poroča o pomembnih bojih na albanski fronti, kjer so stopili pred petimi dnevi Grki zopet v ofenzivo.

Nemško-angleški letalski boji; Angleži prodirajo globoko v Etijopijo

Nemške podmornice so pričele strašno gospodariti med angleškimi in nevtralnimi ladjami. — Usoda Italijanov v Etijopiji je zapetena.

PORTSMOUTH, Anglija, 11. marca. — Nemški bombniki so napadli neprestano šest ur bombno mesto, kjer so porušili mnogo hiš in poslopj ter porušili tudi transportacijski sistem, ki bo začasno neuporabno, dokler ga ne popravijo. V Angliji vlada bojazen, da so bile tudi velike izgube na človeških življenjih.

To je bil najdaljši in najbolj divji napad, ki ga je še doživelo to mesto.

Uničevalno delo podmornic
LONDON, 11. marca. — Vlada Velike Britanije priznava, da je v zadnjih dneh zelo naraslo število ladij, ki so jih pogreznilo nemške podmornice.

V tednu, ki se je končal z 2. marcem, je bilo pogreznjenih 148,038 angleških, zavezniških in nevtralnih ladij, dočim je bilo meseca februarja pogreznjenih v Londonu pravilo, da je Nemci zdaj sredi svojih gigantov prizadevanj, da blokira Anglijo, kar se ji pa ne bo posrečilo.

Napredovanje Angležev v Abesiniji
KAIRO, Egipt, 11. marca. — Angleške čete v Etijopiji stalno napredujejo proti severu ter se nahajajo zdaj samo še 150 milj od važnega etijopskega mesta Harara.

Angleški bombniki so napadli etijopsko mesto Diredavo, kjer so uničili na tamošnjem letališču več italijanskih letal. Drugi angleški letalci pa so pomagali svojim bombami etijopskim letalnikom, ki napadajo iz Burye etijopske letalnice ter so bombardirali kraj Debre Marqos, ki leži ob cesti, katera vodi v Addis Ababo.

Zračni napadi na Nemčijo
LONDON, 11. marca. — Angleški bombniki, ki so napadli mesto Cologne, veliko nemško in sovjetsko mesto, so pustili za seboj nešteto požarov, ki so jih zanesle njihove bombe. Poleg mesta Cologne so napadli Angliji tudi druga mesta v severni Nemčiji kakor tudi razna pri-

Nemčija bo morala vlačiti iz blata laški bojni voz

V Washingtonu doznajajo, da bo poslala Nemčija v Albanijo svoje najmodernejše bombnike.

WASHINGTON, 11. marca. — Semkaj so prispela poročila, da namerava Nemčija v najkrajšem času poslati v Albanijo svoje najmodernejše bombnike in vojaške čete, da ojači omagujouče Italijane ter da jim pomaga zapoditi Grke nazaj v Grčijo.

Ta načrt ni nič kaj všeč Italijanom, ker se jim zdi ponižujoč in bi radi izvojevali sami zmago v Albaniji, toda ker jim je to absolutno nemogoče, se ne da na stvari nič izpremeniti.

Kakšen učinek bo imelo to na grški odpor napram osi, se še ne ve, vendar pa vlada v Washingtonu splošno mnenje, da se bo Grčija borila do bridkega konca, in da če bodo hoteli Nemci zagospodariti nad deželami, si jo bodo morali podjarmiti s silo.

Sodi se, da z ozirom na gorato ozemlje, bo mogoča Grčija še dokaj časa vzdržati, zlasti če ji bodo poslali Angleži izdatna ojačenja. Tukajšnji vladni uradniki dvomijo, da bi šla Turčija Grčiji na pomoč, so pa skoro prepričani, da bo Turčija zgrabila za brožje, če bodo Nemci vdrlj vanjo.

Smrtna kosa

Kakor smo že poročali, je umrl Joseph Silc, star 72 let. Stanovan je na 6026 St. Clair Ave. Doma je bil iz Nemške vasi pri Ribnici. V Ameriko je prišel pred 42 leti. V Pueblo, Colo., je živel 20, v Clevelandu pa 22 let. Tukaj zapuščča žalujočo soprogo Elizabeth, rojeno Uršič, doma ob št. Ruperta, štiri sinove: Williama, Franka, Josepha in Bernarda, in dve hčeri, Alice Sommerak in Elizabeth Foster ter devet vnukov. Bil je član društva sv. Vida, št. 25 KSKJ. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob devetih uri v cerkev sv. Vida in potem na Calvary pokopališče iz Frank Zakrjaskovega pogrebnega zavoda na 6016 St. Clair Ave. Bodi mu ohranjen blag spomin. Preostalih naših sožaljev.

Naznanilo

Mr. John Rozanc iz 15813 Waterloo Rd. naznanja, da tudi on izpolnjuje "Income Tax Reports". Njegov urad bo ta teden odprt do 9. ure zvečer.

Bombni atentat na sofijskega poslanika Rendela v Plaza hotelu v Istanbulu

Bomba, ki je bila najbrže podtaknjena v poslanikovi prtljagi, je eksplodirala deset minut nato, ko je stopil poslanik v hotel. — Dve osebi sta bili ubiti, 23 ranjenih.

ISTANBUL, Turčija 12. marca. — Ko je prispel včeraj George W. Rendel, bivši angleški poslanik v Bolgariji, v tukajšnji Palace hotel, je eksplodirala velika bomba, ki je ubila dve, ranila pa 23 oseb. Poslanik sam, kateremu je bila vsekakor bomba namenjena, je ostal k sreči nepoškodovan.

ISTANBUL, 12. marca. — Snoči je bil aretiran ves štab uslužbencev Pera Palace hotela, kjer je eksplodirala bomba, ki je bila namenjena angleškemu poslaniku George W. Rendelu. Rendel, ki je baš prispel s kolodvora v hotel, se je nemu-

ROOSEVELT ZAHTEVA 7 MILIJARD

WASHINGTON — Predsednik Roosevelt je danes apeliral na kongres, naj doli sedem milijonov dolarjev v gotovini, da se postavi vso ameriško industrijo in agrikulturo ob stran armad Anglije, Grčije in Kitajske. To je največja apropracija izza dni svetovne vojne.

Mornariški krogi so danes izjavili, da imajo Zedinjene države 234 bojnih ladij, ki jih morejo dati vsak čas na razpolago Veliki Britaniji. Te ladje so nekoliko zastarelega tipa ter sestojajo iz sledečih edinic: 119 bojnih ladij in rušilec, 115 manjših stražnih ladij raznih tipov in nekaj zastarelih križark.

Od 160 rušilec, ki so danes v službi mornarice Zedinjenih držav, jih je 74 zastarelih.

Registracija brezposelnih ljudi v Euclidu

Hvale in posnemanja vredna ideja Kennetha J. Simsa, župana mesta Euclida.

Kenneth J. Sims, župan mesta Euclida, je izjavil, da mora mesto Euclid pomagati do dela vsem svojim meščanom pri zaposlitvi, ki bo postala razpoložljiva, ko bodo v Euclidu dograjene tovarne, v katerih se bo delalo za narodna obrambo. Zato je določil zadnja dva dneva tega tedna kot dneva registracije. Vsi nezaposleni ljudje so vabljani, da pridejo v petek in soboto v mestno hišo, kjer se bodo registrirali ter navedli o sebi potrebne podatke, kateri so potrebni managerjem industrij, ki najemajo ljudi na delo.

Poleg brezposelnih bo tudi WPA delavcem dovoljeno, da se registrirajo, ne bo pa registracija dovoljena onim, ki imajo druga dela, niti ne onim, ki ne prebivajo v Euclidu.

Registracija se bo pričela v petek in soboto zjutraj ob 9:30 ter se bo vršila pozno v noč, dokler bo pač kaj ljudi, ki se bodo hoteli registrirati, je rekel župan Sims.

Preselitev

Logar Beauty Shop naznanja, da so se preselili nazaj na 17216 Groveswood Ave.

Stavka povzročila zastoj transporta- cije v New Yorku

Radi stavke je prizadetih 800,000 ljudi, ki so se posluževali avtobusov za svojo transportacijo.

NEW YORK, 11. marca. — Tukaj je zastavkalo 3408 voznikov avtobusov, radi česar je izven obrata 1305 avtobusov, česar posledica je, da so prenatrpani vsi taksikabi kakor tudi vsi vlaki newyorskke podružne železnice. Prevoza na teh busih se poslužuje dnevno približno 800,000 ljudi. Stavka traja že drugi dan, pa ni še nobenega znamenja o njeni skorajšnji poravnavi.

Uradniki Transport Workers unije zahtevajo od delodajalcev 25-procentno zvišanje plače in še druge dobrine ter ostajajo trdni pri svojem sklepu, da morajo delodajalci predložiti sprejemljive pogoje, če hočejo, da se stavko proravna in konča.

Župan F. H. La Guardia, ki je označil to stavko za "tragično pogreško," je izjavil, da je vsak čas pripravljen, pogajati se z reprezentanti unije.

Unija zahteva za svoje člane 25-procentno povišanje plače, tritedenske plačane počitnice, mesto dosedanjih dvotedenskih, eno uniformo na leto, osemurni delovnik in še druge izboljšave. Kompanije niso naredile še nobenega poizkusa, da bi s stavkokazi operirale svoje avtobuse.

"Družinska kampanja pri S. S. P. Zvezi

"Napredek", glasilo Slovenske svobodomiselnice podporne zveze, javlja sledeče:

Glavni odbor SSPZ je na seji, ki se je vršila v Chicagu, Illinois 20. in 21. februarja, soglasno odobril članstvo kampanjo, ki bo trajala od 1. marca do 1. avgusta 1941, obenem pa je povelil upravni pododsek, da sestavi tozadevni kampanjski načrt.

Upravni pododsek je v smislu sklepa glavnega odbora sestavil naslednji načrt:

Ta kampanja se vrši za odrasli in mladinski oddelke SSPZ, pod imenom "Družinska kampanja SSPZ" ter je spojena s sestankom družine, sestojee iz članstva SSPZ, ki se bo vršil v Clevelandu, Ohio 30. in 31. avgusta in 1. septembra 1941 ob priliki "Narodnega dneva SSPZ in Olimpijade, skupno z Mladinsko konferenco, na katero bodo povabljeni vsi kampanjski zmagovalci kot častni gostje in delegate.

Rekord ošpic

Sedanja epidemija ošpic je dosegla rekord. Samo v ponedeljek se je poročalo o 600 novih slučajih ošpic, s čemer je doseglo število slučajev te bolezni tekem prvih desetih dni tega meseca 3300. Za obiskovanje bolnikov je določenih sto in četrto mestnih bolničark.

Kultura

CANKARJEVA SEJA

Nocoj ob 8. uri se vrši seja dramskega društva "Ivan Cankar" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Člani in članice so prošeni, da se gotovo udeležijo.

SVET STOJI PRED RAZ- VOJI, KI GA BODO DO TEMELJEV PRETRESLI

"Lend-lease" predloga je z Rooseveltovim podpisom postala zakon. — Balkan pred eksplozijo.

IZKRCAVANJE ANGLEŠKE ARMADE V GRČIJI

WASHINGTON, 11. marca. — Danes ob 3:50 popoldne je postala "lend-lease" predloga zakon, ko je dal predsednik Roosevelt nanjo svoj podpis. Takoj po podpisu predloge, je pričel predsednik odrediti ogromne pošiljave raznega vojnega materiala Angliji in Grčiji.

Lend-Lease predloga — zakon
Poslanska zbornica je s 317 glasovi proti 71 potrdila akcijo senata, nakar je odnesel zgodovinsko predlogo poseben kurir v Belo hišo, kjer je že nanjo čakal predsednik Roosevelt, ki jo je nemudoma podpisal.

Nemci pripravljani

BEOGRAD, 11. marca. — Danes stoji v Bolgariji na mejah Grčije nad 500,000 nemških vojakov, ki samo še čakajo Hitlerjevega signala, da udarijo naprej.

Nemški glavni stan v Bolgariji je v Plovdivu, katero mesto leži 40 milj od grške in 80 milj od turške meje. Nacijski oficirji se nič več ne izprehajajo po Sofiji, ker so vsi v Plovdivu pri svojih četah.

Bolgarija v znamenju vojne

Na letališčih po vsej Bolgariji stoji v vrstah tisoče nemških in bolgarskih letal, pripravljenih za odlet.

V mnogih krajih južne Bolgarije so naredili delavci podzemskih skladišč za gasolin. Nemška vojaška policija nadzoruje zdaj vs promet na cestah, in to celo v Sofiji. To policijsko nadziranje opravljajo Nemci, ki so bili kot civilisti že več mesecev

v Bolgariji, kjer so se marljivo učili bolgarskega jezika.

Nemški mornariški častniki v Sofiji
Tekoči teden je prispelo v Sofijo več visokih nemških mornariških častnikov, ki so nemudoma pričeli s svojimi konferencami. Kaj pomeni prihod teh častnikov, pojasnjuje poročilo iz Bukarešte, da prihajajo k Črnemu morju nemške podmornice, ki jih dovažajo v Rumunijo razložene po železnici, nakar jih v Konstanci sestavljajo.

Vsa suha polja okoli Sofije so okupirana po Nemcih; ta polja bodo služila letalcem kot zasilna letališča.

Izkrcavanje angleških čet v Grčiji

BEOGRAD, 12. marca. — Poročila, ki so prispela danes semkaj, naznanjajo, da se v Pireju, v pristanišču Aten, izkreava velika angleška armada, ki je prispela iz Afrike.

Dalje se poroča, da bodo angleški transportni parniki vsak čas izkrcali svoje vojaštvo v Solunu, grškem pristanišču, ki leži šestdeset milj od mesta, kjer se koncentrirajo nemške čete v Bolgariji.

Diplomatska poročila, ki so prispela v Beograd, naznanjajo, da je prispelo v tork v Pirej 40 angleških transportnih parnikov z vojaštvom, ki so pričeli nemudoma izkrcavati čete. Angleži so zbrali v Afriki 175,000 mož za prevoz v Grčijo.

Iz jugoslovanskih virov se poroča, da je "vse pripravljeno" za podpis pogodbe med Nemčijo in Jugoslavijo.

BIBLIJE ZA OBRAMBO

CHICAGO, 11. marca. — Glavni organizacije Gideons, ki razpečava po hotelih biblije, je danes javil, da bo razpečala organizacija tekom prihodnjih štirih let v ameriški armadi in mornarici 5 milijonov izvodov biblije ali sv. pisma.

Prireditve

Hrv. pev. zbor Abrašević vprizori v nedeljo 23. marca igr "Veseli Mlinari" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Po predstavi se vrši ples, za katerega igra Johnny Pecon orkester. Občinstvo je vljudno vabljen, da se udeleži.

Seja

St. Clair Rifle in Hunting klub ima sejo nocoj ob 8. uri v Slovenskem domu na Holmes Ave. in nato vsak drug četrtek v mesecu. Člani, ne pozabite tega in se udeležite seje! — Tajnik.

ZADOVOLJSTVO V KITAJU NAĐ AMERIŠKO AKCIJO

ČUNKING Kitajska, 10. marca. — Maršal Chiangkajšek je izjavil, da je doživela Kitajska svoj največji uspeh s tem, ker se ji je posrečilo dokazati Zedinjenim državam veliko potrebo ojačenja njihovih baz v Pacifiku.

Maršal je dejal, da je odlok Amerike, da ojači svoje pomorske baze v Pacifiku, razblinil v

nič sanje japonskih imperialistov o "novem redu v Veliki Aziji," ki bi ga seveda oni upevali, Kitajska pa stori od svoje strani vse, kar ji je mogoče, da cementira svoje vezi z Zedinjenimi državami, Veliko Britanijo in Sovjetsko Rusijo.

Nato je maršal pripomnil, da je oborožena sila Kitajske danes dvakrat tako močna kot je bila ob začetku vojne z Japonsko.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 6311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po razpisu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici, za celo leto	\$6.00	
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$2.00
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50	
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:		
Za celo leto	\$8.00; za 6 mesecev	\$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MUSSOLINIJEV RAČUN ŠPANJI

Kakor se naši čitatelji spominjajo, smo pred dnevi poročali, da je Italija poslala Španiji račun za soudeležbo Italije v vojni proti španski ljudski republiki. J. Alvarez del Vayo, minister zunanjih zadev bivše španske republikanske vlade, objavlja v reviji "The Nation" z ozirom na ta račun sledeči članek:

V svojem zadnjem govoru je italijanski premier Musolini navedel kot enega izmed vzrokov, da je Italija tako pozno stopila ob strani Nemčije v vojno, to, da se je Italija udeležila vojne v Španiji ter pomagala ustanoviti režim, katerega danes preklinja 90 odstotkov španskega ljudstva. Ta vojna da je znatno ošibila vojaško moč Italije. Kar se tiče te točke, ne bo nihče dvomil o dučevji odkritosrčnosti. To je dejstvo, čigar resnica je bila dovolj dokazana v Albaniji in v Afriki. Presenetljivo je samo to, da smo slišali te besede o obligacijah generala Franca do Italije tako kmalu po sestanku Mussolinija in Franca na Rivieri. To se sliši kot nekaj "blackmail," da se premaga cinčanje in oklevanje Španije glede njene soudeležbe pri pohodu osišča na Sredozemlje.

Teden dni pozneje je oficijelna italijanska časniška agencija Stefani naznanila, da je potrošila Italija v španski civilni vojni 7,500,000,000 lir, to je okoli 379 milijonov dolarjev, katero vsoto naj ji vrne Španija v 24 letnih obrokih. Po tem računu je poslala Italija Španiji 763 letal, 1,414 motorjev, 1,672 ton bomb in 9,250 nabojev. Za kopne čete v Španiji je dala Italija generalu Francu 1,930 topov, 10,135 avtomatičnih pušk, 240,747 navadnih pušk in pištol, 7,514,537 topovskih izstrelkov, 324,900,000 nabojev za puške in samokrese in 7,668 motornih vozil.

Te tevilke so same po sebi najboljše potrdilo tega, kar je večini ljudi že davno znano, namreč, da izida španske civilne vojne ni odločil Franco, temveč njegova ošičina partnerja. Pomen teh ogromnih števil pa bo v polni meri jasen šele tedaj, če se ta vojni material prišpodblija z onim, ki je bil na razpolago lojalistom. V odločilni bitki v Kataloniji, koncem državljanske vojne, je bila Negrinova vlada prepričana, da lojalisti ne bi bili poraženi, če bi se jim dalo na razpolago 100,000 pušk, 3,000 strojníc in 150 antitankskih topov, to je malenkost, če se jo primerja z italijanskimi številkami. Negrin je prosil Daladierja, naj mu preskrbi te vojne potreščine, toda francoska vlada je hotela — zvesta neintervenciji — "rezervirati red." Šestnajst mesecev pozneje pa je vzel Hitler njen red in Francijo samo.

Hitler pa ni doslej še predložil Španiji svojega računa, ker najbrže želi, da bi mu Franco plačal svoj račun s tem, da odpre Španijo njegovim armadam za napad na Gibraltar. Toda ako pa je že tudi Hitler predložil Francu svoj račun, se lahko zanesemo, da ni slednji mnogo manjši kot je račun Italije.

Dejstva, ki se tičejo italijanske udeležbe v španski civilni vojni, katera so zdaj potrjena po Mussolinijevem računu, so bila že dolgo prej objavljena v službenem dokumentu španske republikanske vlade. V Beli knjigi, ki jo je španska vlada predložila že leta 1937 Ligi narodov, je bila natančno opisana italijanska udeležba v španski vojni. Toda kljub temu se je na vsako vprašanje, ki so ga stavili v angleški nižji zbornici delavski in liberalni poslanci, dosledno odgovarjalo: "Angleška vlada nima o tem nikakih informacij."

Agencija Stefani zdaj objavlja, da so italijanske podmornice pogreznile 72,800 ton "sovražnih ladij," — dasi Italija ni bila formalno v vojni s špansko republiko, — in dalje je agencija objavila, da je bilo "v španskih vojnih akcijah udeleženih 91 italijanskih bojnih ladij." Zdaj je agencija Stefani vsaj podala končne podatke zgodovinarjem bodočnosti, katerih podatkov angleška vlada in njen odbor za neintervencijo nikakor ni mogel dobiti, kajti o vsaki ladiji, ki je bila pogreznjena na svojem potu v Španijo, je ta neintervencijski odbor izjavil, da je bila pogreznjena po akciji "neznanih" podmornic.

Samo ene informacije ni dala Stefani agencija: Kje je danes teh 91 italijanskih bojnih ladij?

UREDNIKOVA POŠTA

PLES PROGRESIVNIH SLOVENK

Kot je že letni običaj, priredijo Progresivne Slovenke, krožek št. 1, plesno veselico v soboto 15. marca v Slovenskem delavskem domu. Vstopnina je samo 25c. Za godbo bo skrbel Vadenalv orkester. V točilnici in kuhinji vam bodo pa naše vrle članice postregle z okusnimi jedili in pičajo. In tudi rdeče nagelje si boste lahko nabavili za malo vsoto. Krožek št. 1 vas ujudno vabi na obilen poset.

Na naši seji 4. marca je predaval Dr. Gross in Mr. Simson. Zadnji je organizator unije C. I. O. v tovarni Willard Battery Co. Rd. Gross je pa zdravnik unijskih delavcev.

Simsona smo že večkrat slišali govoriti na unijskih shodih CIO. On se veliko trudi in prizadeva za izboljšanje delavskih razmer v tovarni. Pojasnil je celo zadevo, kako je nevarna svinčena zastrupitev za delavca. Rekel da edino potom organizacije se da izboljšati slične bolezni. Delavec se mora sam pobrihati za svoje pravice in zdravje, ker tovarnarji se le brigajo za velike profite.

Dr. Gross je pojasnil, kako nastane ta bolezen in da se jo tudi ozdravi, ako se prične v pravem času zdraviti in ako se da v pravem času zdravniško preiskati, kot priporoča unija.

Dr. Gross je tudi rekel, da si vsak delavec lahko preskrbi svojega zdravnika, brez da bi bil primoran rabiti družbenega zdravnika, ker v Ameriki imamo še vedno toliko demokracije.

Predavanje je bilo jako poučno in zanimivo. Zeleti je da bi slična predavanja večkrat slišali.

Zadnjo nedeljo 10. marca se je vršila prireditev Cankarjeve Ustanove v Detroit. Mich. Iz Clevelanda se nas je udeležilo polni bus. Vožnja tja je bila zelo prijetna. V SDD so nam servirali Detroitške prijazne kuharice okusno kosilo. Nekateri so šli obiskat svoje sorodnike in znance.

Oz treh popoldne se je pričel program. Dvorana je bila napolnjena občinstva. Kot je bilo razvidno, so bili posetniki zelo zadovoljni s programom.

Tudi iz Toleda, Ohio je bilo opaziti posetnike. Po programu se je vršil ples. Čas je hitro potekel med znanci in prijatelji. Od prijaznih Detroitčanov smo se poslovili ob 9:30 zvečer.

Vožnja nazaj je bila še bolj prijazna, ker je bilo vse živahno in židane volje. V Cleveland smo dospeli v ponedeljek zjutraj. U-

pam, da je prireditev tudi finančno uspela.

Se zagotovo vidimo v soboto 15. marca v SDD na Waterloo Rd. in v soboto 22. marca se pa vidimo na plesu Progresivnih Slovenk, krožka št. 2 na St. Clair Ave.

F. Gorjanc

Glasbena Matica

Bliža se dan 16. marca, ko nam bo dana prilika izrednega užitka, ako bomo prisostvovali koncertu, katerega prireja ta odlični zbor. Mi vsi, ki ljubimo slovensko petje in ki smo posejali prireditve Glasbene Matic (preje Samostojne Zarje), moramo dati priznanje temu zboru. Za moja ušesa, za moj čut, Glasbena Matica prekaša vse o-

SIJAJEN USPEH PRIREDBE C.U. V DETROITU

Cleveland, O. — "Kakor prelestne sanje, ki se pojavijo le ob redkih prilikah," je vzdiknila Jennie Urban, znana kulturna delavka iz Detroita, prošlo nedeljo, ko je gostovala Cankarjeva ustanova v Slovenskem delavskem domu v Detroitu. Zgodilo se je še več, kot smo pričakovali od zavednih Detroitčanov, da so namreč ne le natrpali dvorano, temveč jih je morala oditi nad sto v spodnje prostore, ker je bila dvorana že prenapolnjena.

Točno ob 3. uri (kar je značilno za Detroit) se je dvignil zastor, nakar nam je marljivo Jack Gorup v kratkem in jedrnatem govoru pojasnil pomen C. U. in njene leposlovne revije "Cankarjev Glasnik". Za njim je pozdravil občinstvo pisec, nakar je sledil obširen in nadvse uspeši program.

V prvem delu so nam podali igralci zelo posrečeno Molekovo protivno satiro "Nevtralni Amor." V igri so nastopili: Anton Eppich, Milan Medvešek, Josephine Turk, Anton Perušek, L. Zorko, Frank Česen, John Čeh in Stanley Kapel. Igra je bila z izjemo malih nedostatkov — dobro vzprizorjena. Najbolj ga je seveda "pihnil" slovenski Chaplin Tone Eppich v vlogi bivšega avstrijskega "frajtarja" Bučeglava. Hvaležno občinstvo mu je ponovno aplavdiralo zlasti, ko je proizvajal vojaške vaje. Kot vsak talentiran igralec, poseduje tudi on lastno tehniko, ki se vselej prilagodi karakterju. V igro so bile vpletene ljubke pesmice, ki sta jih v uspešnih duetih proizvajala pevca od soc. "Zarje", Josephine Turk in Anton Perušek. Igro je režiral Louis Ka-

stale pevske zборе in kot se kritiki izražajo, ga ni boljšega med Slovenci v Ameriki.

Se-li zavedamo, koliko truda in časa je potrebno, predno se predstavi koncert naših pesmi na oder? Kot zavedni kulturni Slovenci, naša dolžnost je, da napolnimo dvorano Slovenskega narodnega doma do zadnjega prostorka. Dajmo zboru moralno in gmotno oporo. Naj naša pesem ori še na mnoga leta.

Kot se čuje v jeseni bo zopet opereta na našem odru. "Cigan baron" se bo imenovala. Bode nekaj imenitnega.

Še nekaj dni je do koncerta. Nabavimo si rezervirano vstopnico v predprodaji. Vstopnice se dobe pri članih Glasbene Matic in pri Mrs. Makovec. Naj bode nedelja 16. marca rezervirana slovenski pesmi.

Koncert se prične ob 7:30 uri zvečer. Bodimo točni.

Prijatelj petja.

ferle, ki je bil obenem tudi napovedovalec programa.

Drugi del programa sta odprla, detroitska mešana pevska zbor "Svoboda" in "Naprej". Svoboda je že star zbor, ki je povdala na detroitski oder že veliko število koncertov in operet, dočim je "Naprej" še mlad, toda razpolaga z dobrimi močmi. Oba sta žela priznanje od strani publike.

Temu so sledili občeznani in popularni pevci Glasbene Matic iz Clevelanda, katerega priredi koncert v nedeljo dne 16. marca v Slovenskem narodnem domu. Pevci so si že v prvi točki osvojiili občinstvo, ter ga potem držali v šahu do konca vspeveda. V prvi točki je nastopil kvartet: L. Belle, F. Plut, J. Nosan in J. Lube. Zapeli so: "Te dobro poznam" in "Saj sem ti pravil". Obe pesmi bazirate na narodnih motivih.

"Gor čez jezero" je zapel dokaj čustveno tenorist Louis Belle. Tončka Simčič in Frank Plut sta nastopila v "Brezuspešni podoknici". Proizvajala sta jo v prizoru, kar je učinek znatno povečalo. Za nameček sta zapela še "Moj deklič." Duet iz opere "Traviata" je skrajno kompiciran in težak, toda L. Belle in Tončka Simčič sta ga z lahko to absolvirala.

Zatem je nastopil v solospetu F. Plut. Podal nam je večno lep Volaričev "Rožmarin" in "Če dekle sama spi." Plut posedla poleg zvočnega baritona tudi primerno mimiko.

V prihodnji točki je spet nastopil kvartet. Zapel nam je tri narodne bisere: "Kje je moj mili dom. Jaz pa eno ljubco imam" in "Vinček, oj vinček moj." — Tončka Simčič nas je v solospetu

vu "Uspavanka" zazibala v brezskrbna otroška leta.

Dalje je zapela eno v počast detroitskemu pevovodju John Berligu.

Končno točko, krasen trio iz opere "Il Trovatore" so mojsrsko zapeli Plut, Belle in Mrs. Simčič. Vse pevske točke je na piano spremljala Amalia Plut.

Ne smem pozabiti, da nam je med odmorom podal glavni nadzornik SNPJ Milan Medvešek, globoko zamišljen govor o svetovni situaciji. Občinstvo ga je očividno z zanimanjem poslušalo.

S tem je bil končan lep in bogat program, kateri bo ostal Detroitčanom nedvomno še dolgo v spominu.

Po prireditvi smo šli v spodnje prostore, kjer je vladala taka gnječa, da jo Detroitčani že dolgo ne pomnijo. Prišlo se je običajno rokovanje in zabava. Medtem se je pa zgornja dvorana ponovno napolnila z plesalno mladino. Le prekmalu je potekel čas, ko smo se morali posloviti od gostoljubnih Detroitčanov. V mogočem zboru je še enkrat zabučalo "Morje Adrijansko", nakar se je oglasil neusmiljen rog našega omnibus in petintrideset Clevelandčanov je v zvela črna noč. Au revoir, Detroitčani!

V imenu Cankarjeve ustanove se ob tej priliki iskreno zahvalim vsem pevcem in igralcem, kot tudi detroitskim organizacijam in posameznikom za prijazen sodelovanje. Uverjeni smo, da bi brez vašega tesnega sodelovanja še zdaleka ne dosegli takega uspeha. Naj vas vodi zavest da ste s tem koristili delavski kulturi in napredku, za katerega se je tako vztrajno boril naš veliki mislec Ivan Cankar! Frank Česen.

"Dve nevesti" v Euclidu

V nedeljo gremo snubit jo, snubit jo, itd. Kje, kam in kako, boste videli v nedeljo popoldne dne 16. marca v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., kjer se bo vršila vsa ta starokrajška komedija snubitve, ki jo poda dramsko društvo "Naša zvezda".

Toda opozarjam vas že vnaprej, da pregledate, če so vaši pasovi zadosti močni, ker bo velika nevarnost, da vam popokajo od smeha.

Če se ženi samo en par ni tako špašno, ali tam bodo dva para in pol, namreč dve nevesti in trije ženini. Med temi ženini bodo: eden hribovec, druga dva sta pa dolinca, oče in sin, ki gresta po naenkrat snubit v eno hišo, kjer sta dve sestri, "dve nevesti", kar se ne zgodi vsak dan.

Hribovec Miha, golant gorenjski fant, ki se ne peča nič z dekleti in pravi, da bo šel po poroki spat s stricem Andrejkom za peč, za nevesto bo pa s soto. Prehiti oba dolinca in pride prej snubit v ravno isto hišo kot onadva.

Seveda on napravi vse s pomočjo potovke Neže, ki mu dobi bogato nevesto itd.

Ta komplikacija se je tako dolgo zavlekla, da ni mogla biti očet pred pustom in ker so hriboveci svojeglavni in trdovratni, ne odnehajo prej, dokler se ne uresniči kar si zabijejo v glavo. Zato se bo vsa stvar vršila v nedeljo.

To igro vzprizori dramsko društvo "Naša Zvezda" in vsi igralci so udomačeni na odru, ter se

ŠKRAT

"Gospod direktor, opravi zakasnitvi — zopet sem za-

la." "Tako, tako, torej vi ne samo v pisarni, ampak tudi ma?"

Igralec Boyron je bil kaj mozavesten. Bruyere je o dejal, da je največji francoski gralec. Sam o sebi pa je trdil: "Vsakih sto let se lahko kakšen Cesar, toda preiti dva tisoč let, da se primerja šen Baron."

200 LETNICA ROJSTVA PITANA BERINGA

Ob 200 letnici rojstva Janeza Beringa, ki je po nalogu krega carja Petra Velikega šil svoje veliko potovanje morju ter je odkril morsko sen med Azijo in Ameriko, pravila moskovska akademija posebno izdajo Beringovih stvenih del o njegovi moštvo in odkritjih. Ob tej ložnosti bo tudi prvi celokupni material o Beringovem križarjenju po morju. doslej ležal neobdelan v arhivu. Objavljeni bodo Beringovi niki, naredbe ter povečane admiralitete in druge listine se nanašajo na poznejša obdobja Beringovega morja.

OŠPICE V TURČIJI

V raznih delih Turčije so pojavile ošpice epidemije, blasti so med drugim odnesle da se šole zaprejo. Ker so točasno pojavili primeri tega so odredile tudi cepljenje 1000 šolskih otrok proti leganju.

DENAR IZ ALUMINIA

Danski kralj je podpisal kon, ki določa, da se zamenjadosedanji danski novci iz aluminia za novce iz aluminia.

lahko zanesete, da vam bodo li dosti zabave in smeha. Igra "Dve nevesti" je v dejanjih in je skozi in skozi smeh, ravno taka kot si jo želite in jo boste še dolgo pomnili.

Torej ne zamudite te igre. Vam zagotavljam, da vam bo gajala in pridite v nedeljo popoldne ob 3:30 v Slovenski društveni dom na Recher Ave. gledat "Dve nevesti", za 35c za ples 25c.

Vas ujudno vabi dramsko društvo "Naša zvezda".

Zakrjasek Funeral Home, Inc.
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 6557
Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.
COLLINWOODSKI TRAD:
452 East 152nd Street Tel.: KENmore 3113

Domovina suhe robe

Domovina suhe robe je proslavljena. Na zahodu jo oklepata cerkniška Slivnica in ribniška Velika gora, na vzhodu Suha krajina, na jugu kočevski svet, na severu pa vrhovi Alca, Kuračka, Mokreca in Krma. Skrajne severne vasi imajo do trga Ribnice pet do šest ur hoda kljub temu sta imeni Ribnica in Ribničan v vsakdanji rabi ostali Slovencem razgledni čez vse te kraje po nemajhnem delu prav zaradi tega, ker je z njimi zjeta vsa domovina suhe robe. V tem smislu smemo torej šteti med Ribničane vsaj prebivalstvo obeh današnjih velikih občin, ribniške, laške, dobropoljske, šentlurske, želimeljske, vidovske, laške in sodraške. Ljudstvo obalne potoške je suho robo pustilo že v prejšnjem rodu in v posvetilo delu na žagi in v gozdu doma in na tujem, namesto tega pa raste število rešetarjev polagoma v občini dolenskih, ki je bila nekdanj zgolj domovina lončarjev.

Na opisanem, od gozdovja do naj stisnjenejšemu prostoru živijo 27.000 naših ljudi v čez 400 vasih in starih trgih: na Turjaku, v Velikih Laščah, Sodratici in Ribnici, v 5.400 hišah, a prav rekla je med njimi vas, kjer ne bi vsaj v dolgih zimskih mesecih delali po kak predmet suhe robe. Po Janku Jovanu je bilo leta 1900 število suhorobarjev 4.750, a danes lahko rečemo na podlagi računov, da dela suho robo v dneh, ko ni na majhni zemljiški posesti nobenega dela, najmanj vsak peti prebivalec ribniškega sveta, to se pravi blizu 3.500 ljudi.

Ribničan je stopil iz okvira potrebe domače hiše, začel je delati tudi za prodajo prav mnogovrstne ročne predmete, ki so potrebni dan za dnem v gospodinjstvu in kmetijstvu. Redek je človek, ki bi mogel naštetiti vse izdelke po njihovi lepoti, čistosti in uporabnosti. Leta 1931 je napravilo Kranjsko-pribojarsko gozdarsko društvo razstavo suhe robe v Kočevju. Smetov, vsak drugačen od drugega, Ribnica pa je postavila na ogled 122 različnih stvari. Današnja ima trdka, Evgen Ivanec v Sodratici po svojem 48. ceniku zalogi že kar 385 predmetov. Delavcu suhe robe je potreben nekaj kosov železnega orodja in še kakšna druga malenkost. Največji stroj je stružnik v nekaj strugarskih podjetjih, ki pomagajo s svojimi izdelki da je vrsta suhe robe še številnejša. Orodje, s katerim dela Ribničan, torej ni mnogovrstno, precej različna pa so pri raznih kosih tehnika dela. Prav to ter ekonomija časa in truda pa je vzrok, da so se posamezniki vasi več ali manj omejile na

izdelovanje med seboj sorodnih predmetov, ostale pa prepustile sosedom. Tako je svet suhe robe razdeljen v federacijo šestih držav ki pa so vse ribniške. V grbu prve stoji žlica v drugi je daleč v ospredju kahalnica, v tretji državi vlada škaf, četrta se klanja malemu zobobrecu, peta se izkazuje z grabljami v rokah, šesta pa z rešetom.

Zličarji prebivajo v Vidovskih — prav po starem se jim pravi smolarji, ker so huhali iz smole kolomaz — in na Blokah, kahalničarji pa v gorenjem delu sodraške občine. Pintarji delajo leseno posodje največ po Rotah, pokrajini od zgornje Iske do Mošje doline (Rob). Klinčarji (zobobrecarji) so doma po vaseh od Rašice do Izancev in Dobravcev; nekaj jih je še po samem Igu in v Dobropoljah, v predželezniških časih pa jih je bilo precej tudi po dobrih vaseh občin Račne, Žalne, Grospljega in Smarja ter Gornje Krke. Krajem južno od črte Velike Lašče — Sodratica pa daje dela in jela lesno orodjarstvo in rešetarstvo.

Delo rešet in ret, sit in cedilo ni tako enostavna stvar, kakor ostali predmeti suhe robe. Zato so si ga Ribničani še najprej razdelili na tri stroke, katerih vsaka je zopet udomačena v svojem okraju prav tako kakor je razčlenjeno delo urarske domače obrti v Švici. Z njim se bavijo Slemenci, prebivalci pokrajine nad Laščami, Zlebičem in Sodratico, a deloma tudi prebivalci Sodradske doline. Če potuješ po Slemenih, tej najprijaznejši pokrajini ribniškega sveta, opaziš pod odnosi hiš cele skladišnice v kolcah potočenih obodov, kako se sušijo in čakajo, kdo jih bo kupil in naprej obdelal. Jedro Slemen obsega 28 vasi župnijske sv. Gregor. Med 144 hišami je 99 posestniških, a 45 kočarskih, z delom suhe robe pa se bavi danes 60 teh hiš. Obodarskih hiš je 36, pintarskih pa 34. L. 1914 je bilo med obema strokama razmerje 41 : 25, kar nam priča, da so danes za obodarstvo slabši časi. Pred vsako posamezno hišo lahko presodiš na prvi pogled, s katero stroko se bavi družina v čistični hiši.

Da dobimo rešeto, je treba še dna ali podna. Tkanje železnih poden je industrializirano v štirih podjetjih Ribniške doline, žimnate podna dobavljajo gorenjski Stražiščani, z delom lesenih poden pa se bavijo vasi Gorenjega konca Ribniške doline. Za to delo so potrebne 1 m dolge in do 3 cm debele, gladke palice od leske, jesena, bresta ali ive. Teh naklestijo po svojih gmajnah Kočevarji od Starega loga, Stare cerkve in Gotenice ter jih na butare pripeljejo ob zimskih ponedeljkih naprodaj v Ribnico. Vasi Zapotok, Vinice in Sušje na primer štejejo 75 hiš,

v 11 hišah delajo vitre in podna skozi vse leto, pozimi pa se jim pridruži še 55 sosednih hiš. Pri cepljenju viter je ljudem pre malo rok, zato si morajo pomagati še z zobmi.

Tretja stroka pa je rešetarstvo v najožjem pomenu. Rešetarji kupijo pri sosedih obode in podna ter sestavljajo iz njih rešeta. Ta stroka je doma po vaseh dolenske, ribniške in sodraške občine. Treba pa je pripomniti, da prebivalci istih rešetarjskih vasi tudi krošnjarijo po širokem svetu z vsemi vrstami suhe robe.

Peta država ribniške federacije ne leži več v sosesčini visokega, črnega gozda. Razprostira se okoli Male gore in je že nekaj del Suhe krajine, koder uspeva in raste les vseh vrst listnatega drevja, največ pa grmovja. Te vrste les je človeka navejal, da dela samo tanko, a dolgo kmetijsko orodje, kakor vile, grablje, toporišča, koše in slično.

Ob tem delu in ob košarstvu se preživljajo vasi Strug in Poljan ter nekaj vasi Dolenskega konca Ribniške doline.

Po strokah suhe robe morda najbolj pisan je gorenji del Sodradske doline. Vas Globel, ki šteje 34 hiš, ima 10 obodarskih, 9 podnarskih, po dve škafarski in strugarski, eno žličarsko in tri zdomarske hiše. V Jelovcu (12 hiš) je pet zdomarskih in ena obodarska hiša, v Podklancu (12 hiš) pa sta dve obodarski in tri zdomarske hiše.

Da dobite vsaj približno sliko o količinah suhe robe, ki jo izdelajo ribniške roke, naj navedem nekaj števil. Obodarji napredajo letno do 100.000 kolcačev obodov, podnarji pripravijo do 40.000 lesenih poden, pintarji sestavijo do 60.000 kosov raznega lesenega posodja vseh vrst.

Išče se

dekleta z lepim nastopom za potrebo pri mizah. Katera želi, naj se oglasi pri Millard Drug Store, 13112, Shaker Square okrog 11. ure zjutraj.

Avtomobil naprodaj

Proda se 1938 Chevrolet Town Sedan Delux. Ima radio, heater, defroster. — Vse je v dobrem stanju. — Pokličite za več podrobnosti KENmore 5738 med 4. in 6. uro.

dočim izrežejo žličarji do 5.000 tucatov žlic in sličnega, a do 30.000 kahalnic in podobnega. Vsak spreten žličar naredi lahko na dan po 12 tucatov žlic. O marljivosti klinčarjev naj vam pričajo tile podatki iz dveh vasi: Male Lipljene, ki štejejo v 33 hišah 143 prebivalcev, spravijo v svet letno do 30.000 butaric zobobrecov, vas Staro apno s 77 ljudmi v 16 hišah pa jih izreže do 13.000 butaric. Izdela se, kakor vidite, zelo dosti, ali izkupički se z delom in trudom niti zdaleč ne morejo primerjati.

Dr. Jože Rus

Pošast lakote straši

"United Press" objavlja izjavo Ane Morganove, predsednice društva "Prijateljev Francije", ki pravi, da se čuti v Franciji veliko pomanjkanje živil. V nekaj mesecih bo izbruhnila lakota.

DNE poroča iz Washingtona, da je hotela francoska lastnica modnih salonov Schiaparelljeva prenesti v Francijo 10.000 tablet vitamina A za otroke in 3.000 vitamina B. Tablete so Schiaparelljevi izročili ameriški kvaterji za francosko dečo. Na Bermudih pa so britanske oblasti preiskale prtljago Francozinje ter so ji zaplenile tablete.

Kakor javljajo angleške informacije preko Amsterdama, je britanska vlada pristala na predlog severoameriškega Rdečega križa, da se v zasedeno področje Francije odpošlje ameriška ladja z mlečnim praškom in obično. Živilo pa se bo smelo porabiti izključno za prehrano otrok. Razdelitev mlečnega praška in oblačil bo vodila posebna komisija ameriškega

Išče se

žensko za delati v gostilni. Katera želi, naj se oglasi na 7513 St. Clair Ave.

Listine za Income Tax

morajo biti izpolnjene do 15. marca. Vsi, ki jih izpolnijo v našem novem in modernem uradu kakor tudi tisti, ki plačajo za plin, elektriko in vodo, bodo dobili lep souvenir (darilo) pri MIHALJEVIH BROS. CO. 6424 St. Clair Ave.

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., HENDERSON 5311 - 5312

Rdečega križa.

V ostalem javljajo iz Zeneve, da postaja vprašanje prehrane na Francoskem od dne do dne bolj pereče. Od Dunkerquea do Biarritza je morje za Francijo toliko kakor zaprto, samo v sredozemskih pristaniščih se lahko iztovori kakšna pošiljka za Francijo, ampak to, kar pride po tej poti, zadostuje komaj za majhen delež francoskega prebivalstva. Ker je Francija po eni strani odsekana od svojih kolonij, po drugi strani pa mora prenašati posledice angleške blokade, nastaja za državo obupen položaj. Pomanjkanje, ki se že zdaj bridko čuti, se bo v prihodnje verjetno še stopnjevalo.

ZVERI PRIHAJAJO K OLOVESKIM BIVALISČIM

Havas poroča iz Grenobla, da so silni snežni meteži v zadnjih dneh prisilili zveri in divjačino v mnogih francoskih krajih, da je pritisnila iz gozdov v bližino človeških naselij. V dolinah so zveri postale zelo predrzne in napadajo celo potnike v samotni.

Preiskušena zdravila proti glavobolu

Hank's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50c

MANDEL DRUG

SLOVENSKA LEKARNA
15702 Waterloo Rd.
Pešljamo po pošti

"ENAKOPRAVNOSTI"
OGLASAJTE V

EXTRA!

When you take Smith Brothers Cough Drops, you get Vitamin A at no extra cost. Smith Brothers—Black or Blendol—still cost only 5¢.

Smith Bros. Cough Drops are the only drops containing VITAMIN A. Vitamin A (Carotene) raises the resistance of mucous membranes of nose and throat to cold infections, when lack of resistance is due to Vitamin A deficiency.

SICK, NERVOUS CRANKY "EVERY MONTH"?

Then Read WHY Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound Is Real "Woman's Friend"!

Some women suffer severe monthly pain (cramps, backache, headache) due to female functional disorders while others' nerves tend to become upset and they get cross, restless and moody. So why not take Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound made especially to help tired, run-down, nervous women to go smiling thru "difficult days." Pinkham's Compound contains no opiates or habit-forming ingredients. It is made from nature's own beneficial roots and herbs—each with its own special purpose to HELP WOMEN. Famous for over 60 years—Pinkham's Compound is the best known and one of the most effective "woman's" tonics obtainable. Try it!

is made from nature's own beneficial roots and herbs—each with its own special purpose to HELP WOMEN. Famous for over 60 years—Pinkham's Compound is the best known and one of the most effective "woman's" tonics obtainable. Try it!

If you like MILD cheese flavor here's the kind to get

Velveeta spreads like butter, slices when chilled... melts and toasts to perfection. Delicious! Contains milk protein, milk minerals, vitamin A and vitamin G.

THE CHEESE FOOD THAT'S DIGESTIBLE AS MILK ITSELF

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK?

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znancu, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek!

Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravnistvu, ki bo radi volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____
NASLOV: _____
Zastopnik: _____
Plačal \$ _____ c Dne _____ 19 _____

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite HENDERSON 5311 — HENDERSON 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom — — —

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street KENmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street ENDicott 0653

PROGRESIVNE SLOVENKE

krožek št. 1
vabijo na

PLESNO VESELICO

v soboto 15. marca

v avditoriju Slov. del. doma na Waterloo Rd.
Godba: Vadnalov orkester Vstopnina 25c

HAIR-BREADTH HARRY

V. J. KRIZANOVSKA

61

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih
IVAN VOUK

Tako je poklical grofa Rudolfa in je bil presrečen, ko je na poziv njegove volje in njegovega znanja vstala pred njim v laboratoriju visoka, živa in otipljiva postava njegovega prejšnjega očeta, ki se je zahvaljeval sinu, da ga je prikladal iz prostornosti.

Z žalostjo je pomislil, da se bliža konec njegovemu bivanju v Indiji, on pa se je tako privadil temu umstvenemu delu, in svet, v katerem je prej živel, mu je postal tuj.

Vesti iz Evrope so poredko prihajale. Lolo mu je sporočila, da se ji je poročil sin in da je zelo srečna z možem. O Valeriji je sestrčna pisala prav malo, in da živi zelo osamljena.

On ni prejel nobenega pisma od žene; tudi mu ni nikoli odgovorila in se mu ni zahvaljevala za pisma in darove, ki jih je stalno pošiljal ženi za njen rojstni dan, imenski god in o velikih praznikih; njegove pošiljave so bile vedno kakšna redkost ali dragocenost: starinski amulet, prelepa indijska tkanina ali dragocen lišp. Ta trdovratni molk je dokazoval, da se Valerijina jeza ni poglobila, in to je barona silno jezilo, in ko je pomislil na povratek, ga je prevzelo mučno čuvstvo.

Valerija ni zahtevala ločitve zakona, zato je čakal mučni pomenek z njo in nihče ni mogel vedeti, kaj se bo iz tega izcimilo.

II.

Nekoč, o priliki nekega razgovora, je beseda nanesla na starodavno indijsko civilizacijo in na tajne, ki se skrivajo v podzemlju pagod, zlasti v starodavnih hramih, ki so jih v gorah izsekali nepoznani narodi.

Ah, — je vzkliknil baron,

— koliko zanimivih, pretresljivih tajn skriva v sebi ta nepoznani svet! Kakšni starodavni zakladi leže v tem podzemeljskem kraljestvu, kamor nikoli ne stoji tujčeva noga, izvzemši morebiti nekatere srečne izvoljence. Kako jih zavidam! — je pristavil z obžalovanjem.

Gospod Žerald se je nasmehnil.

— Kdo ve, da ne boš tudi ti med izvoljenci, in da predno se razstanem s svojim učencem, mu ne pokažem kotiček tega nevidnega sveta, ki bi ga tako rad videl?

Te besede so izzvale v baronu in Diomidu Petroviču takšno navdušenje, da se je mag iz srca nasmejati in na nestrpna Tomilinova vprašanja mu je obljubil, da če pojdeti, vzameta tudi njegova s seboj. Nekaj tednov po tem razgovoru je gospod Žerald opomnil učenca, naj se pripravi na precej dolgo potovanje. Njih priprave so bile kmalu dokončane; že ob zori naslednjega dne so sedli na konje in mala karavana se je v spremstvu nekaterih slug in tovrstne živine podala na pot.

Potovali so brez naglice nekaj dni in se ustavili v Benaresu, potem pa so se napotili v gorovje. Tu je postajala pot vedno težavnejša: ozke in strme steze so se vile ob prepadih, na dnu katerih so šumeli potoki. Toda razgledi so bili tako divni, da sta baron in Diomid Petrovič pozabila na nevarnosti potovanja; gospod Žerald in njegovo indijsko spremstvo so hodili tako mirno, kakor bi se izprehajali po najlepši cesti. Pokrajina je postajala vedno bolj divja, steza pa je bila komaj zaznatna in očitno je bila poznana samo domačinom. Potniki so

sedaj hodili pod streho zelenega deviškega gozda. Neredko so v senci gostega drevja hkratu zagorele zelenkaste oči in kača se je grozeče vzpela, pa se je hitro skrila v travo, ali pa je na veji obvisela kobra sikajoč potnikom pri samem ušesu.

Vsakikrat ko se je konj ustavil in se zdrznil, je barona prevzel strah, ki se mu je težko upiral v kljub svojemu nespornemu pogumu, a v duši se je čutil ravnodušnosti in miru gospoda Žerala in njegovih spremljevalcev. Ko pa je na velikem kampu ob cesti zagledal ogromnega maha, mahačega z repom in očitno pripravljene na skok, je pobledel in s težavo pridržal konja, ki je vstal na zadnji nogi. Kakor bi mignil, je vzel izza pasu pištolo in hotel ustreliti, toda roka gospoda Žerala se je težko spustila na njegovo roko in mag mu je rekel z ukazujočim glasom:

— Spravi orožje. Ne ta ne nobena druga žival nam ne napravi nič žalega. Poglej, tiger se je obrnil in izgubil v džungli.

Po dvodnevem potovanju skozi deviški gozd so prispeli do razvalin obsežnega hrama, ki je bil popolnoma zakrit od rastlinjskih velikih in lomile in vzdigovali ogromne plošče tlaku, prevrnil stebre, a liane in trnje so z zeleno zaveso pogrnili kipe bogov; le zadnji del hrama in svetišča sta kljubovala razrušenju. Popotniki so se porazmislili v prvi dvorani: sluge so osnažili eden iz oglov, razgrnili preproge, položili nanje blazine in prižgali baklje. Svetloba je splasila cel oblak netopirjev, ki so s krikom odleteli; potniki so počivali in čakali kosila.

— Ali nam je še daleč potoovati? — je vprašal baron in si zapalil smotko.

— Smo že prišli, sin moj. Ti si gotovo misliš, da se zaradi teh razvalin ni izplačalo tako dolgo potoovati, se izpostavlja napadom tigrov in kač in se plaziti po nepristopnih poteh? Ni treba, da te je sram, zakaj okoliščine te opravičujejo; toda samo po zunanosti ne smeš sodi-

ti. Pod razvalinami te starodavne pagode se skriva kos podzemeljskega sveta, ki sta ga tako srčno želela videti ti in Diomid. Stojimo na tleh nekdanjega mesta, ki se je pogreznilo pred petnajststisoč ali še več leti zaradi zemeljskega potresa. Kraj, kjer je stalo mesto, se je pogreznil v veliko globočino tako naglo in brez najmanjših sunkov, da je del mesta ostal cel; bližnje gore so se zrušile toda pri padanju so se skale tako čudovito zamešale, da je druga drugo pridržala in napravil se je pravi obok, ki je pogrnil mrtvo mesto. V teku stoletij se je na ta obok nagromadila zemlja in na njej je zrasel deviški les, a domačini, ki so ohranili temen spomin na ta dogodek, so sezidali pagodo, ki naj bi bila nekakšen nagrobni spomenik na mestu katastrofe, ki je stala življenje mnogih tisočev ljudi.

— Torej nam boš pokazal razvaline tega zakopanega mesta, učenik? Ali je mogoče tja prodreti? — je vzkliknil Pavel Borisovič.

— Seveda, to je zelo zanimivo. Kaj bi rekli naši starinoslovci, če bi se mogli dokopati tja? Kakšno obsežno polje za raziskovanja in kakšno zgodovinsko obzorje! — je pristavil Diomid Petrovič.

— O! Uradna zgodovina Indije ne govori nič o dogodkih teh starodavnih časov. Ime mesta in kraljestva, katerega prestolnica je bilo to mesto, je padlo v pozabnost. Samo v naših tajnih arhivih se hranijo letopisi, ki govorijo o katastrofi, toda ne bo jih videlo nobena nepoklicana oko, — je rekel gospod Žerald.

Govorili so še o tem in oba učenca gospoda Žerala sta bila nestrpna od radovednosti, le učitelj se je kazal, kakor da ne vidi njune nestrpnosti, in se je dvignil šele, ko je bil obed končan. Razdelil je nekaj ukazov služabnikom, nato je pomignil učencema, naj mu sledita, in vsi trije so se oborožili z električnimi svetilkami.

Gospod Žerald je obšel velik oltar pod kamenito kupolo, ki je bila na koncu dvorane in v katere dolbini je med dvema ste-

broma stal ogromen kip grobene izdelka, ki je predstavljal neko božanstvo. Gospod Žerald je pritisnil na skrito vzmet in malik se je neslišno obrnil na svojem podstavku in odkril ozka vrata; mag je velel učencema, naj gresta naprej, nato je šel za njima in vrata so se za njima vnovič zaprla. Spustili so se po strmih, oskih stopnicah, ki so se končale v nevelikem podzemlju, v stenah pa so bili izklesani nekateri stebri iz črnega kamna z rdečimi napisi. Gospod Žerald se je približal k enemu izmed t e b r o v, pritisnil na nekatero znako in odprla so se druga vrata, ki so vedla v ozek hodnik, ki ga je razsvetljeval starinski svetilnik.

Naslonjen k zidu je stal tam človek z obrazom bronaste barve in suh kakor okostnjak; namesto obleke ga je pokrivala platnena obveza. Pavel Borisovič je obstal kakor okamenel.

— Tu, v tem grobu so še živi ljudje? — je zamrmral začuden.

— Da. Nekaj puščavnikov, učenjakov, ki iščejo samote, tišine in znanja, živi tu; ti imajo svojo posebno vero, — je rekel gospod Žerald ter odgovoril nekaj besed v nerazumljivem jeziku na globoki poklon vhodnega čuvaja.

Na koncu hodnika so bile druge stopnice, širše od prvih, in začela se je neskončna hoja navzdol; stopali so nekaj časa po stopnicah, nato so hodili skozi dolge predore, potem pa zopet

po stopnicah navzdol. Včasih je bil zrak tako gost, da sta baron in Tomilin s težavo dihala, in pot ju je oblival po vsem telesu. Čez nekaj časa so prišli do majhnih križišč, ki so jih razsvetljevale svetilke, dalje so šli mimo trinožnikov, na katerih so goreli kosi neke zelene tvarine, ki se je zdela nepregorljiva, ki pa je razširjala močan smolnat, silno poživljajoč duh. Nenadoma je hodnik napravil oster ovinek, se razširil in se končal v ogromen portal. Baron in Diomid Petrovič sta se ustavila tresoč se po vsem telesu.

Pred njima se je razprostirala ploskev, na kateri so stale nekatere velike hiše nepoznane arhitekture. Gori, v vrtoglavi visočini, se je videl črni svod, a v blede, zelenkasti luči si jasno razločeval predmete, toda odkod je prihajala svetloba, nista mogla dognati. Pač pa sta zapazila na svodu okrogle odprtine, ki so jih napravile človeške roke, a iz teh odprtin, ki so spominjale na podstrešna okna, je prihajala zelenkasta luč. Zrak je bil močno prežet s smolnatim duhom, o katerem smo zgoraj govorili.

Pojdiva vendar dalje, prijatelja. Upam, da se nista spremenila v solna stebra od začudenja, — je rekel gospod Žerald s prijateljskim smehljajem. — Poglejta, — je pristavil, ko sta šla dalje. — Poslopte na desno, je hram, v katerem žive fakiri, ki preživljajo svoje življenje v

gledanju božanstva; potem demo tja; vzporedna pot vedno drugemu, še bolj zanimivemu hramu; zdaj pa vaju popelje k svojemu prijatelju, ki živi zapuščenem dvorcu z dvema učencema. Balarama je znan asket in učenjak; pravijo, da silno star, dasiravno on sam kdar o sebi ne govori. Pri vsi odpočijemo, zakaj smo napili precejšnjo pot.

No Pavel Borisovič in Diomid Petrovič sta pozabila na pozornost. S spoštljivo in pohlevno pozornostjo sta ogledovali to mesto, ki se je po igri v drijah zemlje. Čim dalje so šli, tem bolj se je barona počel neki čuden nemir. Težko be, zidane v neznanem mu gu, so se mu zdele čudovito znane, a v glavi mu je vstajal zmes podob, prizorov, človeških obrazov, toda ničesar ni smel, le tesno mu je bilo prsi in neprijetno čuvstvo se ga polajšalo. Glas gospoda Žerala ki je postal, ga je zdrnil iz kega dušnega stanja.

(Dalje sledi.)

Michael Casserman

18700 Shawnee Ave.
Ivanhoe 3877
PLUMBING

Electric Sewer Clean

V vsaki slovenski hiši
s tukaj rojeno odraslo mladino
bi morala biti knjiga

"From Many Lands"

Spisal LOUIS ADAMIČ

Ta najnovejša knjiga našega slavnega rojaka je zbudila občo pozornost in odlično priznanje v ameriški javnosti.

"The New York Times" piše: "S to knjigo se je Louis Adamič lotil največjega problema, pred katerim stoji Amerika... Problem, katerega je načel, je tisočkrat težji kot gradnja Boulder ali Grand Coulee jezna, in v svojih končnih zapletljivih je celo težji kot so dnevni problemi, katere rešuje predsednik Roosevelt ter oni, o katerih pravi Wendell Willkie, da se jih je voljan lotiti..."

"The Philadelphia Inquirer" piše: "Redkokdaj je še Amerika čela tako prepričevalen argument za ideal edinstva — apel, ki bi zvenel tako čisto in resnično, kot nam ga nudi Louis Adamič v tej svoji najnovejši knjigi."

"The Cleveland Press" pravi: "Louis Adamič, avtor del kot 'The Native's Return' in 'My America', je napisal važno in misel izzivajočo knjigo pod imenom 'From Many Lands.'"

Naročila za knjigo "From Many Lands" sprejema uprava "Enakopravnosti" 6231 St. Clair Ave. Vse knjige, ki jih naročite pri nas, so lastnoročno podpisane od pisatelja L. Adamiča. Cena \$3.50; po pošti 10c več.

Spopad med policijo in piketi

Na sliki vidimo prizor pred LaCavanno tovarno v Buffalo, kjer so se spoprijeli policisti in piketi.

Sovražniki-prijatelji

Angleška vojaka pomagata svojemu ranjenemu italijanskemu sovražniku.

KONCERT

PEVSKEGA ZBORA

Glasbene Matice

v nedeljo, dne 16. marca 1941

IVAN ZORMAN, dirigent

v avditoriju Slovenskega narodnega doma

6417 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

ZACETEK OB 7:30 ZVEČER

PROGRAM:

- Anton Foerster Ljubica
Narodna—Ivan Zorman Kaj pa ti pobič?
P. H. Sattner Vrbica
(Mešan zbor)
- Anton Nedved Serenada
Zorko Prelovec Jaz bi rad rdečih rož
(Ženski zbor)
- Gustav Ipavec Planinec
Emil Adamič Fantovska
(Moški zbor)
- ODMOR
- G. Verdi Tercet iz opere "Il Trovatore"
(Tončka Simčič, Louis Belle, Frank Plut)
F. Flotow Kvartet iz opere "Marta"
(Tončka Simčič, Amelia Plut, Louis Belle, Frank Plut.)
- J. Offenbach Barkarola iz opere "Hoffmannove pripovedke"
Narodna Dekle, to mi povej!
(Ženski zbor)
- Ivan Zorman Spomin
Koroška Pred mojo kajžico
Narodna—Emil Adamič Ogljar
G. Verdi Zbor romarjev iz opere "I Lombardi"
(Mešan zbor)

SEZNANITE JAVNOST
Z VAŠO TRGOVINO
POTOM...

‘Enakopravnosti’